

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Dariusz Pawelec

Author: Lucyna Sadzikowska

Citation style: Sadzikowska Lucyna. (2018). Dariusz Pawelec. W: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warząchowska (red.), "Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w pięćdziesięciolecie istnienia" (S. 402-407). Katowice : Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Dariusz Pawelec

Fot. Aleksandra E. Adamczyk

Dariusz Pawelec, ps. *Tomasz Trzeciecki* (ur. 22 sierpnia 1965 roku w Górze Śląskiej, syn Romana i Genowefy z d. Sowa) – polski krytyk literacki, historyk literatury polskiej, wykładowca uniwersytecki.

Szkołę podstawową ukończył w 1979 roku. Absolwent Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Rybniku (rocznik 1983). W roku 1988 (IV–VI) pracował jako redaktor-stażysta w Krajowej Agencji Wydawniczej w Katowicach. Od ukończenia studiów polonistycznych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach (1988) pracował jako asystent-stażysta na Wydziale Radia i Telewizji UŚ (1988–1989), następnie w Zakładzie Teorii Literatury Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej, a od roku 2003 w Zakładzie Poetyki Historycznej i Sztuki Interpretacji. Od 2007 roku kieruje Zakładem Poetyki Historycznej i Sztuki Interpretacji. Pracę doktorską pt. *Reguły organizacji wypowiedzi poetyckiej w wierszach Stanisława Barańczaka (1968–1988)* napisał pod kierunkiem prof. Ireneusza Opackiego i obronił w 1992 roku na Uniwersytecie Śląskim (recenzenci: prof. dr hab. Jacek Łukasiewicz, prof. dr hab. Aleksander Wilkoń). W 1993 roku wszedł w skład Komisji Historycznoliterackiej Oddziału PAN w Katowicach. W 1994 roku był stypendystą Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. W latach 1993–1995 był dyrektorem programowym pierwszej niepublicznej rozgłośni radiowej w Katowicach (Radio TOP), w latach 1996–2001 pracował w Funduszu Górnośląskim S.A. (rzecznik funduszu, dyrektor funduszu, wiceprezes zarządu).

Stopień doktora habilitowanego uzyskał na Uniwersytecie Śląskim w 2004 roku na podstawie książki o adresacie lirycznym *Świat jako Ty. Poezja polska wobec adresata w drugiej połowie XX wieku* (Katowice 2003). Kierownik Międzyinstytutowej Polonistycznej Pracowni Komunikacji Społecznej w latach 2004–2007. W 2003 roku wygrał konkurs na stanowisko dyrektora Biblio-

teki Uniwersytetu Śląskiego i od 1 stycznia 2004 roku pełni funkcję dyrektora BUŚ (od 2012 roku także dyrektora Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej). W latach 2008–2012 jako kierownik projektu CINIABA koordynował wszystkie procesy realizacji budowy do uruchomienia biblioteki. W styczniu 2006 roku został profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Śląskiego, zaś nominację profesorską otrzymał 25 czerwca 2013 roku.

Zadebiutował krytycznie w piśmie katowickiego NZS „Kontra” w 1986 roku. Za debiut naukowy uznaje się szkic o *Zniewolonym umyśle* w „Res Publice” (1988) wybrany przez Czesława Miłosza na *Przedmowę* do pierwszej krajowej edycji dzieła w 1989 roku.

Szkice krytyczne i recenzje, przede wszystkim dotyczące książek poetyckich, powieści i tomów eseistycznych, publikował m.in. w periodykach: „Student” (1987–1989), „Życie Literackie” (1988–1989), „Res Publica” (1988–1990), „Twórczość” (1989–1991), „Autograf” (1989–1990), „bruLion” (1989–1990), „Kresy” (1991–1993; w zespole redakcyjnym pisma do roku 1995), „Nowe Książki” (1996–2000). Publikował w pismach NZS UŚ wydawanych nielegalnie w latach 1986–1988: „Na Drodze” (współzałożyciel i członek redakcji; Sosnowiec), „Kontra” (Katowice), także w „Gąbce” (członek zespołu redakcyjnego; 1988–1989).

Autor haseł m.in. w opracowaniu *Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny* (PWN 2000). Analizował dzieła m.in.: Mirona Białoszewskiego, Czesława Miłosza, Stanisława Barańczaka, Adama Zagajewskiego. Autor wstępu do pierwszego oficjalnego, krajowego wydania *Zniewolonego umysłu* (1989, z wyboru autora książki).

Odnaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2013), Złotą Odznaką za Zasługi dla Uniwersytetu Śląskiego (2007), Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego (2018). Został członkiem rady naukowej czasopism „Śląskie Studia Polonistyczne”, „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy”. Członek rady naukowej Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Od 2000 przewodniczący rady programowej Ars Cameralis, członek rad programowych Biblioteki Śląskiej i TVP Katowice (przewodniczący w latach 2012–2017).

Jego zainteresowania naukowe to: poetyka historyczna i sztuka interpretacji, genologia, komunikacja literacka. Zajmuje się poezją polską drugiej połowy XX wieku, przede wszystkim *po-koloniem '68* oraz nurtem lingwistycznym.

Zainteresowania zawodowe:

- poetyka historyczna i sztuka interpretacji,
- genologia,
- komunikacja literacka,
- nowoczesne formy zarządzania biblioteką akademicką.

Stanowiska:

- kierownik Zakładu Poetyki Historycznej i Sztuki Interpretacji w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej UŚ Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego (od 2007),
- dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (od 2004),
- dyrektor Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (od 2012).

Członkostwa:

- członek Komisji Historycznoliterackiej PAN w Katowicach (od 1993),
- członek Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza (od 1988),
- członek Rady Naukowej Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (od 2006),
- członek Rady Naukowej czasopisma „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” i czasopisma „Śląskie Studia Polonistyczne” (od 2010),
- członek Rady Programowej Biblioteki Śląskiej (od 2011),
- Przewodniczący Rady Programowej TVP SA Katowice (powołany przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji; w latach 2012–2017),
- Przewodniczący Rady Programowej Wojewódzkiej Instytucji Kultury ARS Cameralis (powołany przez Marszałka Województwa Śląskiego; od 2000).

Osiągnięcia zawodowe, nagrody, wyróżnienia, odznaczenia:

- Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej – nagroda dla młodych pracowników nauki (1994),
- Nagroda w 18. edycji konkursu Wojewody Katowickiego na przedsięwzięcie kultury (1998),
- Złota Odznaka za Zasługi dla UŚ (2007),
- Nagroda JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego: Indywidualna III stopnia (2007, 2015); II stopnia (1990, 1992, 1995, 1999, 2004, 2005); I stopnia (2011, 2013, 2014),
- Złota Odznaka Honorowa za Zasługi dla Województwa Śląskiego (2018).

Bibliografia (w wyborze):

PAWELEC D.: „Zniewolony umysł” jako parabola. „Res Publica” 1988, nr 5, s. 103–108. [Tłum. na jęz. bułgarski: „Porobeniât razum” jako parabola. W: MIŁOSZ C.: *Porobeniât razum*. Prev. V. DEANOVA. Varana 1992; wyd. 2. Sofã 2011].

MIŁOSZ C.: *Zniewolony umysł*. Przedm. D. PAWELEC. Kraków 1989, s. 5–11.

Powiedz prawdę. Antologia poezji Pokolenia 68, 1968–1981. Wybór, wstęp i oprac. D. PAWELEC. Gliwice 1990.

PAWELEC D.: *Dojść do siebie – wiersze Stanisława Barańczaka*. „NaGłos” 1991, nr 4, s. 99–104.

PAWELEC D.: *Poezja Stanisława Barańczaka. Reguły i konteksty*. Katowice 1992 (rozprawa doktorska).

PAWELEC D.: *Pokolenie '68 „na wygnaniu”*. W: *Literatura emigracyjna 1939–1989*. T. 1. Red. M. PYTAZ. Katowice 1993, s. 163–177.

- PAWELEC D.: *Wojna, stan wojenny, ironia, kabaret, Białoszewski...* W: *Znajomym gościńcem. Prace ofiarowane Profesorowi Ireneuszowi Opackiemu*. Red. T. SŁAWEK przy współudziale A. NAWARECKIEGO, D. PAWELCA. Katowice 1993, s. 144–150.
- Znajomym gościńcem. Prace ofiarowane Profesorowi Ireneuszowi Opackiemu*. Red. T. SŁAWEK przy współudziale A. NAWARECKIEGO, D. PAWELCA. Katowice 1993.
- PAWELEC D.: *Jak możliwa jest dziś poetyka historyczna?* „Teksty Drugie” 1994, nr 5/6, s. 127–140.
- PAWELEC D.: *Lingwiści i inni. Przewodnik po interpretacjach wierszy współczesnych*. Katowice 1994.
- PAWELEC D.: *Pokolenie '68. Wybrane zagadnienia języka artystycznego*. W: *Cezury i przełomy. Studia o literaturze polskiej XX wieku*. Red. K. KRASUSKI. Katowice 1994, s. 124–139.
- PAWELEC D.: *Czytając Barańczaka*. Katowice 1995.
- PAWELEC D.: *Wartość języka. Wartości w języku. „Moja wierna mowa” Czesława Miłosza*. W: *Interpretacje aksjologiczne*. Red. W. PANAS, A. TYSZCZYK. Lublin 1997, s. 235–246.
- PAWELEC D.: *Debiuty i powroty. Czytanie w czas przełomu*. Katowice 1998.
- Kanonada. Interpretacje wierszy polskich. (1939–1989)*. Pod red. A. NAWARECKIEGO przy współudziale D. PAWELCA. Katowice 1999.
- PAWELEC D.: *Oko smoka. O wierszu Marcina Świetlickiego „Dla Jana Polkowskiego”*. W: *Kanonada. Interpretacje wierszy polskich. (1939–1989)*. Pod red. A. NAWARECKIEGO przy współudziale D. PAWELCA. Katowice 1999, s. 168–183.
- PAWELEC D.: *Ta ostatnia dekada... Zwycięstwo słowa dojrzałego w poezji polskiej lat dziewięćdziesiątych XX wieku*. „Postscriptum” 2002, nr 4, s. 9–20.
- Mŕtve body. Antológia poézie zo Sliezska – „Nadivoko” – 1994–2003*. Výber, sprac. a koment. D. PAWELEC; [prekl. K. CHMEL]. Bratislava 2003.
- PAWELEC D.: *Świat jako Ty. Poezja polska wobec adresata w drugiej połowie XX wieku*. Katowice 2003 (rozprawa habilitacyjna).
- Martwe punkty. Antologia poezji „Na Dziko” (1994–2003)*. Wybór, oprac. i koment. D. PAWELEC. Katowice 2004.
- PAWELEC D.: *Urszuli Kozioł „dowody na istnienie chwili”*. W: *Śląski Wawrzyn Literacki 2005*. Red. J. MALICKI, S. KOPEĆ-BIL. Katowice 2005, s. 131–145.
- Mŕtve body. Antológia poézie zo Sliezska – „Nadivoko” – 1994–2003*. Výber, sprac. a koment. D. PAWELEC; přel. J. FABER. Ostrava 2006.
- PAWELEC D.: *Genus universum. Problem genologicznego statusu dzieła Czesława Miłosza*. „Ruch Literacki” 2006, z. 1, s. 73–82.
- PAWELEC D.: *Między dyskrecją a dyspersją. Oblicza końca poezji lingwistycznej*. „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka” 2006, nr 13 (33), s. 7–22.
- PAWELEC D.: *Od kołysanki do trenów. Z hermeneutyki form poetyckich*. Katowice 2006.
- „Obchodzę urodziny z daleka...”. Szkice o Stanisławie Barańczaku*. Red. J. DEMBIŃSKA-PAWELEC, D. PAWELEC. Katowice 2007.
- PAWELEC D.: *Sytuacja gatunku – genologia sytuacyjna*. W: *Od tematu do rematu. Przechadzki z Balcerzanem*. Red. T. MIZERKIEWICZ, A. STANKOWSKA. Poznań 2007, s. 505–518.

- Zamieranie. *Interpretacje*. Red. G. OLSZAŃSKI, D. PAWELEC. Katowice 2007.
- Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Red. M. KYCLER, D. PAWELEC. Katowice 2008.
- PAWELEC D.: *Biblioteka otwarta*. W: *Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Red. M. KYCLER, D. PAWELEC. Katowice 2008, s. 9–12.
- PAWELEC D.: *Przeciw (młodym) poetom*. „Dekada Literacka” 2008, nr 2/3, s. 14–18.
- PAWELEC D.: *Utracone w naśladowaniu. Stanisław Barańczak i pastiszyści*. „Polonistyka” 2008, nr 3, s. 15–22.
- Zamieranie. Lektury*. Red. G. OLSZAŃSKI, D. PAWELEC. Katowice 2008.
- PAWELEC D.: *Kołysanka*. W: PAVERA L. [et al.]: *Metamorfozy gatunków w kontekście środkowoeuropejskim*. T. 4: *Gatunek – rzeka podziemna = Žánr – ponorná řeka*. Praha 2009, s. 199–207.
- PAWELEC D.: *Obroty myśli. Wiersze Edwarda Balcerzana*. W: BALCERZAN E.: *Wiersze niewszystkie*. Mikołów 2009, s. 5–18.
- PAWELEC D.: *Wirpsza i polskie mity*. „Arkadia” 2009, nr 25/26, s. 6–9.
- PAWELEC D., WITEK J., SMYŁŁA M., ZIĘBA T.: *Projekt „Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka” wobec trendów i norm w budownictwie bibliotecznym*. „Biuletyn EBIB” 2009, nr 3. http://www.ebib.pl/2009/103/a.php?pawelec_in.
- PAWELEC D.: *Dyskretny urok liryki, albo „niedyskrete” Piotra Sommera*. W: *Wyrazy życia. Szkice o poezji Piotra Sommera*. [Red. P. ŚLIWIŃSKI]. Poznań 2010, s. 105–112.
- PAWELEC D.: *PRL – powrót w teczkach. Czy „poezja lingwistyczna” może być jeszcze potrzebna?* W: *PRL – świat (nie)przedstawiony*. Red. A. CZYŻAK, J. GALANT, M. JAWORSKI. Poznań 2010, s. 249–259.
- PAWELEC D.: *Rewolta słowa poetyckiego – Barańczak, Krynicki*. W: *Poznań w marcu – Marzec w Poznaniu*. (W rocznicę wydarzeń 1968 roku). Red. S. WYSŁOUCH, J. BOROWIEC. Poznań 2010, s. 77–90.
- PAWELEC D., WITEK J.: *Finansowanie budowy Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej w Katowicach*. „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2010, nr 1/2, s. 50–58.
- Antologia prowokacji. Morsztyn oraz wiek XX. Warsztaty literaturoznawcze*. Opieka nauk. D. PAWELEC. Katowice 2011.
- DRABEK A., SMYŁŁA M., PAWELEC D.: *Elektroniczne formy upowszechniania wiedzy o regionie*. W: *Encyklopedia Śląska i Śląsk w encyklopediach*. Red. M.S. SZCZEPAŃSKI, T. SOEDRA-GWIŹDŹ. Opole 2011, s. 63–89.
- PAWELEC D.: *Christian Skrzyposzek. Życie pisarza, a nawet jego twórczość*. „Opcje” 2011, nr 3, s. 66–71.
- PAWELEC D.: *Kod hymniczny w poezji Czesława Miłosza*. „Pamiętnik Literacki” 2011, z. 2, s. 35–54. [Tłum. na jęz. angielski: *The Hymnic Code in the Poetry of Czesław Miłosz*. Tł. U. PHILIPS. W: *Miłosz in Pamiętnik Literacki [Literary Memoir]. Selected Papers*. Ed. T.P. GÓRSKI. Warszawa 2013, s. 35–57].
- PAWELEC D.: *Romantyczne tropy do lektury „Przesłania Pana Cogito” Zbigniewa Herberta*. W: *Bór nici. Wątki klasyczne i romantyczne w twórczości Zbigniewa Herberta*. [Red. M. MIKOŁAJCZAK]. Kraków 2011, s. 169–182.
- PAWELEC D.: *Trzy głosy o poezji Stanisława Barańczaka*. „Pamiętnik Literacki” 2011, z. 2, s. 233–246.
- PAWELEC D.: *„Zniwolonny umysł” – zmiana biegunów recepcji*. „Postscriptum Polonistyczne” 2011, nr 1, s. 183–190. [Tłum. na jęz. bułgarski: „Porobeniât razum” – smâna v polusite na recepciâta. W: *Nobe-*

- lovata nagrada za literatura – most među kulturite. Meždunarodna konferenciã, 1–3 dekemvri 2011 g., Veliko T”rnovo = The Nobel Prize for literature – a bridge between cultures. International Conference, 1–3 December 2011, Veliko Tarnovo. Veliko T”rnovo 2013, s. 89–94].*
- PAWELEC D., WITEK J.: *Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka – biblioteka otwarta w społecznej przestrzeni miasta. „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” 2011, nr 2, s. 9–18.*
- PAWELEC D., WITEK J.: *Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach – przed otwarciem. „Forum Bibliotek Medycznych” 2011, nr 2, s. 74–86.*
- PAWELEC D.: *Balkany a sprawa polska. „Mitrovica” Radosława Kobierskiego. W: Poeci za bramą utopii. [Zespol red.: W. WYDRA, M. JAWORSKI, P. ŚNIEDZIEWSKI]. Poznań 2012, s. 221–232.*
- PAWELEC D.: *Traktatowo i polemicznie – Witold Wirpsza wobec Czesława Miłosza. „Ruch Literacki” 2012, z. 3, s. 305–319.*
- PAWELEC D.: *Gramatyka „martwych punktów”. O poezji debiutantów lat dziewięćdziesiątych na Śląsku. W: Sztuka to rzemiosło. T. 3: Nauczyć Polski i polskiego. Red. J. TAMBOR, A. ACHELIK. Katowice 2013, s. 109–114.*
- PAWELEC D.: *Wirpsza wielokrotnie. Mikołów 2013.*
- PAWELEC D.: *Mandelsztam Stanisława Barańczaka. W: Obraz Rosji w literaturze polskiej XX wieku. Red. nauk. A. JARZYNA, Z. KOPEĆ przy współudziale M. JAWORSKI. Poznań 2014, s. 127–139.*
- PAWELEC D.: *Wirpsza Stanisława Barańczaka. W: Poeta i duch wolności. Szkice o twórczości Stanisława Barańczaka. [Red. P. ŚLIWIŃSKI]. Poznań 2014, s. 111–121.*
- WIRPSZA W.: *Sonata i inne wiersze do roku 1956. Wybór, oprac. i przedm. D. PAWELEC. Mikołów 2014.*
- WIRPSZA W.: *Listy z oflagu. Oprac., posł. i przypisami opatrzył D. PAWELEC, wstępem poprz. L. SZARUGA. Szczecin 2015.*
- PAWELEC D.: *Paradoksy zamierania gatunków. W: Zamieranie gatunku. Red. M. ŁADOŃ, G. OLSZAŃSKI. Katowice 2015, s. 11–22.*
- PAWELEC D.: *Eliot Stanisława Barańczaka. W: Literatura polska w świecie. T. 6: Barańczak. Postscriptum. Red. R. CUDAK, K. POSPISZYL. Katowice 2016, s. 117–131.*
- PAWELEC D.: *„Genologia multimedialna” Edwarda Balcerzana. Uwarunkowania i perspektywy. „Forum Poetyki” Wiosna/Lato 2016, nr 4, s. 132–137. [Tłum. na jęz. angielski: Edward Balcerzan’s Multimedia Theory of Genres. Its Conditions and Perspective. „Forum of Poetics” Spring/Summer 2016, no 4, p. 112–117].*
- PAWELEC D.: *„Nie” Stanisława Barańczaka. Interpretacyjne powroty. „Przestrzenie Teorii” 2016, [nr] 26, s. 53–63.*
- PAWELEC D.: *„Oskarżenie” Juliana Kornhausera. Historia z wiersza. W: Rzeczy do nazwania. Wokół Kornhausera. Red. t. A. GLEŃ, J. KORNHAUSER. Poznań 2016, s. 511–518.*
- Światła biblioteki otwartej. Rola biblioteki akademickiej w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Red. D. PAWELEC, M. WAGA, J. WITEK. Katowice 2016.*
- WIRPSZA W.: *Varia. Eseje. Prozy. Wybór i oprac. D. PAWELEC. Mikołów 2016.*